

'Dat doet die van mij nooit!'

De blinde vlek

Ja, jij hebt 'm ook!

O, wat zijn ze fantástisch hè, die kinderen van ons? Ze eten goed, kijken nooit tv en delen hun speelgoed. Wake up! Heb jij niet last van een blinde vlek als het om je eigen kind gaat?

Ze ziet 'm nog liggen in de supermarkt, dat 'rotjoch' dat een seène trapte omdat hij geen snoepjes mocht. Dat zouden haar kinderen later nooit doen, wist ze zeker. Tot jongste zoon Matt (2) van Annette (34) vorige week precies hetzelfde deed. "Nou ja, de iets minder heftige variant: hij deed of hij sliep - midden in het gangpad, ja. Niet overeind te krijgen." Toen besepte ze dat oordelen over andere moeders wel heel makkelijk is, maar dat je eigen kinderen ook lang niet altijd het schoolvoorbeeld zijn van onberispelijk gedrag. "Natuurlijk wist ik dat al langer - sinds ik moeder ben, om precies te zijn. Sterker nog: ik was tot voor kort maar al te vaak bang voor wat andere moeders zouden denken van mijn jongens, want dat zijn bepaald geen schoothondjes. 'O jee, daar heb je Netje weer met haar stuiterballen.' Vriendinnen zagen vast dagen op tegen een afspraak met mij en de kinderen." Nu trekt ze vooral haar eigen plan - twee kinderen en dik

vier jaar verder in het moederschap. "Het zijn mijn kinderen, ik ga met ze om op mijn manier, ook al krijg ik scheve blikken. Ik snap waar hun gedrag vandaan komt." Toch werd ze onlangs in een helder momentje opeens pijnlijk geconfronteerd met haar toch wel stevige blinde vlek. "Ik ben niet zo'n roze-brilmoeder. Als mijn kind een klap heeft gekregen van een leeftijdsgenootje, denk ik: Je hebt het er vast naar gemaakt. Ik dacht echt dat ik die blinde vlek niet had. Tot ik Matt van de crèche haalde. 'Hij is zo stout geweest vandaag,' zei de leidster, 'hij heeft wel vijf keer in de hoek gestaan.' Ik viel bijna van mijn stoel van verbazing; dat is thuis nog nooit gebeurd! Mijn man ik vinden Matt een heel lief en makkelijk kind. Hij eet zelf en altijd netjes, probeert zichzelf al aan- en uit te kleden en ik kan me niet herinneren dat hij me ooit boos heeft gemaakt. Zijn grote broer Teun (4) is veel intensiever. Mijn eerste reactie tegen de leidster was dan >

‘Je hebt een blinde vlek nodig om onvoorwaardelijk van je kind te kunnen houden’

< ook: ‘Goh, als Matt dat overkomt, hoe vaak heeft Teun er dan al gestaan?’ Ik hoorde het mezelf zeggen en ik schrok ervan. Ik heb van Matt het beeld van een heel makkelijk kind, Teun vind ik moeilijk. Maar eigenlijk is dat helemaal niet zo! Alleen, Teun is in mijn ogen al zo groot: met hem ga ik de discussie aan, Met Matt niet, die negeer ik gewoon. En als hij niet zelf aan tafel komt zitten om te gaan eten, til ik hem op, zet ik hem in zijn stoel en gesp ik hem vast. Teun gebied ik naar boven te lopen om te douchen, tegen Matt zeg ik dat hij lekker op mijn rug moet klimmen. En krijgt hij toch een driftbui? Dan zeggen mijn man en ik tegen elkaar: ‘Ach gos, kijk dan hoe schattig.’ Ik neem hem gewoon minder serieus, terwijl Teun me echt kan irriteren. Nu merk ik dat als ik dingen van Matt vraag zoals ik dat bij Teun doe, ik óók gewoon in de helft van de gevallen een keiharde ‘nee’ krijg.’ Regels zijn regels, dus die gelden zowel voor Matt als Teun. “En daar moet ieder gewoon op zijn eigen niveau aan voldoen, daar let ik nu wel op. Ik wil voorkomen dat Teun later tegen me zegt: ‘Jij was vroeger zo oneerlijk; Matt kwam overal mee weg.’” Toch is Annette ook weer niet van plan haar gedrag radicaal te veranderen. “Ik ben me er bewust van, dat is al heel wat en niet iets wat je over alle moeders kunt zeggen. De oudste zoon van een vriendin zie ik bijvoorbeeld altijd chagrijnig en mopperig. Maar aan de telefoon vertelt die vriendin dan heel overtuigd: ‘Ik heb zo’n heerlijke dag met hem gehad, hij zit zo lekker in zijn vel!’ Terwijl ik dan denk: Meid, hij was niet te genieten. Maar wat fijn voor haar dat ze de positieve momenten eruit pikt en zich daar op richt – ook al is dat misschien een blinde vlek.”

DE JUF BOYCOTTEN

“Joh, mijn buurvrouw is een blinde vlek”, lacht Stephanie (34), moeder van Lara (5) en Bas (3). “Nou ja, ik lach er nu wel om, maar het is om gek van te worden. Over iedereen en elk kind heeft ze een oordeel en zelf doet ze het – vindt ze zelf – fantastisch. Vanwege die fantastische kinderen natuurlijk, over wie ze geen onvertogen woord accepteert. Dat gaat zelfs zo ver, dat ze sommige juffen op school boycot omdat die zich weleens negatief hebben

uitgelaten over haar oudste dochter van vijf. Die trouwens bij mij de kasten openrukt, roept dat ik ‘nooit eens iets lekkers heb’ en vervolgens mijn dochter de hele dag op haar huid zit. Als Lara dan na een middag incasseren eindelijk een keer een mep terug geeft, rent ze blèrend naar huis, waarna de buurvrouw overal verkondigt wat een rotkind mijn dochter is. En nee, haar kinderen snoepen nooit – belachelijk wat er in andere huishoudens allemaal in wordt geschoven, vindt ze. Maar haar zoon-tje van vier gaat wel alle huizen af om snoep te vragen, om vervolgens te constateren dat mijn Bas naar Cartoon Network zit te kijken. Dat zou hij zelf ook wel willen ja, maar ‘dat vindt mijn mama niet goed’. Nou, prijzenswaardig hoor, maar ik schuif er niet drie keer per dag een dvd van Dora in zodat ik zelf kan bijslapen.”

ANDER LABEL

“Een blinde vlek als het aankomt op je kinderen is eigenlijk heel nuttig”, relativeert psycholoog Sandra van Scheijndel. “Je hebt hem nodig om onvoorwaardelijk van je kind te kunnen houden en hij is er al vanaf de dag dat je kind wordt geboren. Eigenlijk is het niets meer dan het anders labelen van bepaald gedrag. Net zoals je bij een goede vriend zou doen, als iemand hem bijvoorbeeld een arrogante kwal zou noemen. Jij zegt dan misschien: ‘Joh, hij is gewoon onzeker.’” De neiging om de ‘negatieve’ kant van je kind te bagatelliseren blijkt ook uit psychologisch onderzoek. Als je ouders zwart op wit voorschotelt wat hun kind kost, beginnen ze meteen positiever over het kroost praten. Zo van: ‘Ze kosten me een fortuin, maar ik word wel gelukkiger van ze.’ Want een klein smetje (lees: een bedrag waar je een dito sportauto van kunt financieren) moet natuur-

lijk acuut worden weggepoetst. Let wel, je kunt er ook in doorslaan. Van Scheijndel: “Zolang je openstaat voor wat anderen zeggen, negatief gedrag probeert te plaatsen, maar het gewoon anders labelt, is er niks aan de hand. Als je meerdere signalen krijgt dat je kind bijvoorbeeld agressief is, maar je het weigert te horen (‘O, maar het is puur uit enthousiasme dat hij kinderen met een Legoblok slaat’), is het niet goed meer. Vraag juist door: ‘Waar kwam dat gedrag vandaan, wat deed hij dan precies?’ Alleen dan kun je het labelen.”

Een andere moeder aanspreken op haar blinde vlek ligt gevoelig. ‘Niet doen dus’ is het devies van Van Scheijndel. Wat kan jou het schelen dat een ander kind altijd tv kijkt of bergen snoep wegwerkt; zolang dat jouw kind niet schaadt, is er weinig aan de hand. Op het moment dat Pietje altijd met dat Legoblok op jouw zoon timmert en zijn moeder dat glashard ontkent, wordt het lastiger. “Dan mag je het er natuurlijk over hebben, al blijft het een taboe-onderwerp. Probeer die moeder niet aan te vallen, want als moeder weet je zelf ook wel dat je altijd de neiging hebt om het voor je kind op te nemen. Uit je bezorgheid: ‘Ik zag dat Pietje uithaalde, heb jij dat ook weleens gezien? Ik heb maar even discreet ingegrepen.’ Dat is een stuk opener dan: ‘Jouw kind slaat mijn kind.’”

Stephanie probeerde dezelfde tactiek uit op haar buurvrouw. “Ik benaderde het vanuit mezelf en mijn eigen blinde vlek. Zei: ‘Mijn zoon heeft er een handje van een tik uit te delen als iets hem niet aanstaat – het is ook zo frustrerend als je je nog niet zo goed kunt uiten. En heb je gehoord dat ze gezamenlijk alle huizen af gaan op zoek naar ijsjes?’ Nou, háár zoon niet hoor, dat wist ze zeker. Tja, dan houdt het op. Nu rem ik het contact tussen onze kinderen maar een beetje af.”

En dat is prima, vindt Van Scheijndel. “Je mag ingrijpen om je kinderen te beschermen.” Tegelijkertijd kan zo’n hardnekkige blinde vlek als bij Stephanie’s buurvrouw wel degelijk kwaad, denkt ze. “Je loopt zo het risico dat je niet meegroeit met je kind en hem of haar niet kunt bijsturen waar nodig. Een ander voorbeeld: in mijn praktijk kwam ik een moeder tegen die een nogal blinde vlek had voor de zelfstandigheid van haar kinderen van elf, acht en

‘Een andere moeder aanspreken op het gedrag van haar kind, blijft taboe’

zeven. Ze vond het gewoon heerlijk om voor ze te zorgen; snapte niet dat andere moeders dat niet deden. Resultaat was dat haar dochter van elf nog steeds niet zelf haar boterhammen kon smeren en op logeerpartijtjes mooi voor paal stond.”

ETTERBAKJES

“Ik heb geen blinde vlek”, zegt Irem (33) nuchter. “Echt niet. Mijn dochters (3 en 1) zijn gewoon etterbakjes. Ik hou van ze, vind ze geweldig. Maar als er een kind huilt, weet ik altijd dat één van mijn meiden het heeft gedaan. Dat betekent niet dat ik ongezoeten kritiek altijd accepteer, ik heb ook gevoelens. Als een andere moeder rondbazuint dat mijn dochters zo heftig zijn, ben ik gekwetst. Maar het is wel waar, al weet ik dat er een lief meisje onder zit. Als op het kinderdagverblijf een kind wordt gepest, nemen zij het voor hem of haar op. En neemt een vriendin een baby mee, dan zijn zij uren in de weer om hem of haar aan het lachen te maken. Ik word plat geknuffeld en ze slapen altijd door. Maar ze eten niet, en ik beken dat ik er gerust drie avonden achter elkaar een boterham met pindakaas in schuif. Niks blinde vlek. Ik ben jaloers op moeders om me heen, met kinderen die wel altijd braaf hun bordje leegeten. Die lief in een hoekje spelen terwijl mijn meiden de tent afbreken.”

Van Scheijndel: “Het niet hebben van een blinde vlek kán kil overkomen op anderen. En er zijn ook mensen die negatief labelen, en op die manier een blinde vlek hebben.” Niet dat Irem daar last van heeft: “Mijn oudste is namelijk wel de slimste op de peuterspeelzaal. En ze zijn allebei prachtig om te zien. Ik weet dat dat pittige gedrag heus wel afneemt als ze ouder worden, en ze hun emoties beter kunnen controleren. Ik sluit er alleen nu mijn ogen niet voor. Mijn meiden mogen zijn wie ze zijn, inclusief hun negatieve kanten. Het zijn namelijk de liefste kinderen van de hele wereld om één simpele en voor iedere moeder herkenbare reden: het zijn mijn kinderen.” ■

Sandra van Scheijndel is psycholoog bij SP3, praktijk voor praktische psychologie in Rotterdam. www.sp3.nl